

Sygn. akt III AUa 1973/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Gerszewska (spr.)
Sędziowie:	SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń SSA Lucyna Ramlo
Protokolant:	sekr.sądowy Agnieszka Makowska

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2017 r. w Gdańsku

sprawy S. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji S. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 września 2016 r.,
sygn. akt VI U 3223/15

oddala apelację.

SSA Lucyna Ramlo SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń

Sygn. akt III AUa 1973/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 września 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał ubezpieczonemu S. B. prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2015 r. na podstawie art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 26 w wysokości 5.746,34 zł. Wypłata świadczenia została zawieszona, ponieważ korzystniejsza była emerytura przyznana na podstawie art. 53 ustawy.

Na skutek złożonego odwołania od powyższej decyzji organ rentowy dnia 19 października 2015 r. wydał nową decyzję, w której przeliczył ponownie emeryturę ubezpieczonego doliczając składki opłacono za wnioskodawcę po nabyciu przez niego prawa do emerytury. Wysokość emerytury ustalona została na kwotę 6.071,19 zł.

Ubezpieczony S. B. odwołał się od obu decyzji wskazując, że pozwany zaniżył wysokość świadczenia. W jego ocenie wartość kapitału początkowego i składek emerytalnych powinna zostać uwzględniona do końca miesiąca czerwca 2015 r. tj. poprzedzającego miesiąc, od którego została podjęta wypłata nowej emerytury. Pozwany zaniżył wartość kapitału początkowego i składek emerytalnych ustalając podstawę emerytury na luty 2009 r. pomimo, że cały czas do 2011 r. pracował i opłacał wysokie składki. Wysokość emerytury, którą powinien otrzymać określił na kwotę 9.794, 30 zł.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań wskazując, że wysokość emerytury S. B. wyliczona została na podstawie art. 55 i obliczono składki zaewidencjonowane na koncie na dzień 30 września 2015 r. zgodnie z treścią art. 26 ustawy.

Wyrokiem z dnia 13 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oddalił odwołania.

Z ustaleń Sądu wynika, że ubezpieczonemu S. B. przyznano prawo do emerytury od dnia 1 marca 2009 r. na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wnioskodawca po tej dacie nadal pracował i odprowadzał składki na ubezpieczenie społeczne do dnia 31 marca 2011 r. W dniu 28 lipca 2015 r. wystąpił z wnioskiem o przeliczenie emerytury w oparciu o art. 55a i art. 110a ustawy emerytalnej.

W wyniku rozpoznania wniosku pozwany organ rentowy decyzją z dnia 18 sierpnia 2015 r. ustalił na nowo podstawę wymiaru świadczenia z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia S. B., a wysokość świadczenia wyniosła 5.849,96 zł. Kolejną decyzją z dnia 17 września 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył emeryturę w oparciu o art. 55a w zw. z art. 26 ustawy emerytalnej i wysokość świadczenia wyniosła 5.746, 34 zł. Z uwagi na to, że emerytura tak obliczona była niższa od świadczenia przyznanego według starych zasad pozwany zawiesił wypłatę tego świadczenia. Na skutek złożonego odwołania od decyzji z dnia 17 września 2015 r. pozwany doliczył ubezpieczonemu składki zaewidencjonowane na jego koncie po dniu ponownego ustalenia wysokości emerytury. Wysokość świadczenia wzrosła do kwoty 6.071,19 zł i okazała się świadczeniem korzystniejsza od emerytury obliczonej według starych zasad (przeliczonej w oparciu o art. 53 ustawy).

W decyzji z dnia 19 października 2015 r. organ rentowy obliczył wysokość emerytury przyjmując do podstawy obliczenia zwaloryzowany kapitał początkowy, zwaloryzowane składki na dzień zgłoszenia wniosku o emeryturę oraz średnie trwanie życia według tablic ogłoszonych w komunikacie Prezesa GUS z dnia 25 marca 2008 r.

Zasady ponownego obliczania emerytur przyznanych według nowych zasad, wskazał dalej Sąd I instancji, określa art. 108 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U.z 2015r. poz. 748), stanowiący, że:

1. Jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę określoną w art. 24 lub 24a, emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość świadczenia ulega ponownemu ustaleniu w sposób określony w ust. 2.
2. Emerytury obliczone według zasad określonych w art. 26 powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 i 24a, i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ust. 4 i 5.
- 2a. Złożenie przez członka otwartego funduszu emerytalnego wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, o której mowa w art. 24 lub art. 24a, oznacza jednocześnie złożenie wniosku o ponowne ustalenie wysokości okresowej emerytury kapitałowej w trybie art. 25 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych.
3. Ponowne ustalenie wysokości emerytury następuje na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po upływie roku kalendarzowego lub po ustaniu ubezpieczeń emerytalnego i rentowych.
4. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek zaewidencjonowanych od miesiąca, od którego została podjęta wypłata emerytury po raz pierwszy, do miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury.

5. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio do kolejnych wniosków o ustalenie emerytury w nowej wysokości."

Z treści przepisu wynika zatem konieczność doliczenia składek opłacanych po przyznaniu świadczenia, przy czym granicę czasową stanowi miesiąc poprzedzający złożenie ponownego wniosku. W sytuacji ubezpieczonego, który złożył wniosek w lipcu 2015 r., składki zostały doliczone do 30 czerwca 2015 r.

Mechanizm przeliczenia emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. kontynuujących podleganie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po przejściu na emeryturę z art. 24 ust. 1 (również po rencie z tytułu niezdolności do pracy - art. 24a) lub po przejściu na emeryturę pomostową (art. 14 ust. 4 ustawy o e.p.) polega na zwiększeniu świadczenia obliczonego według reguł art. 26 o iloraz zwaloryzowanych składek zewidencjonowanych na koncie pracującego świadczeniobiorcy po dniu ustalenia prawa do emerytury i wyrażonego w miesiącach średniego dalszego trwania życia ustalonego dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości świadczenia (Kamil Antonów kom. do art. 108 ustawy).

Ponowne ustalenie wysokości świadczenia następuje na wniosek zainteresowanego i nie wcześniej niż po upływie jednego roku kalendarzowego kontynuowania podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po przejściu na emeryturę lub po ustaniu tych ubezpieczeń (ust. 3).

Złożenie wniosków przez ubezpieczonego (lub członka OFE) o ponowne ustalenie wysokości emerytury z art. 24 i 24a (lub okresowej emerytury kapitałowej) oznacza jednocześnie złożenie wniosku o ponowne ustalenie wysokości okresowej emerytury kapitałowej (lub emerytury z art. 24 i 24a) w trybie art. 25 ustawy o e.k. (lub art. 108 ustawy o e.r. FUS), co wynika z art. 108 ust. 2a ustawy FUS i art. 25 ust. 2 ustawy o e.k.

Zdaniem Sądu I instancji powyższe regulacje nie gwarantują by w każdej decyzji ustalającej ponownie wysokość emerytury ustalać wszystkie jej składniki włącznie z kapitałem początkowym od nowa na dzień złożenia każdego wniosku. Ubezpieczony osiągnął powszechny wiek emerytalny w 2009 r. i wszelkie wielkości powinny być dokonane na ten dzień tj. 1 marca 2009 r. Ustawodawca nie przewidział bowiem żadnej regulacji prawnej, która umożliwiałaby przeliczenie w całości świadczenia na dzień składania każdego wniosku.

Wskazując na powyższe ustalenia i rozważania Sąd Okręgowy oddalił odwołania na zasadzie art. 477¹⁴§1 k.p.c.

Apelację od wyroku wywiódł ubezpieczony zaskarżając go w całości.

Zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. art. 108 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 887) o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako u. o e.r. FUS) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sprawie, w sytuacji gdy przepis ten określa zasady ponownego obliczania emerytur określonych w art. 24 lub 24a u. o e.r.FUS, natomiast ubezpieczony jako urodzony przed 1949 r. nabył emeryturę na podst. art. 27 u. o e.r. FUS, zatem przepis ten nie powinien mieć do niego zastosowania;

2. art. 26 ust. 1 i 6 u. o e.r. FUS poprzez jego niezastosowanie w sprawie i uznanie, że pozwany dokonał prawidłowego wyliczenia wskaźnika dalszego trwania życia, podczas gdy przepis ten stanowi, że jeśli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, zatem wskaźnik ten powinien wynosić 150,1 (dla wieku przejścia na emeryturę 71 lat i 8 miesięcy z uwzględnieniem tablicy GUS z 2008 r.), nie zaś 161,8;

3. art. 55a w zw. z art. 55, w zw. z art. 26 u. i w zw. z art. 25 u. o e.r.FUS poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że na emeryturę można przejść tylko jeden raz w życiu zaś kontynuowanie ubezpieczenia po nabyciu prawa do emerytury może prowadzić tylko do jej waloryzacji i podwyższenia z tytułu dalszego opłacania składek, co w konsekwencji doprowadziło do niezastosowania reguł obliczania emerytury określonych w w/w przepisach, natomiast właściwa wykładnia tych przepisów powinna prowadzić do wniosku, iż na emeryturę można przechodzić kilkakrotnie

co winno prowadzić do jej ponownego wyliczenia na dzień przyznania prawa do emerytury tj. na dzień 1 lipca 2015 r. i zwaloryzowania w ten sposób ustalonego świadczenia na zasadach określonych w art. 25 u. o e.r. FUS;

4. art. 25 u. o e.r. FUS poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, iż waloryzacja powinna być przeprowadzona na dzień nabycia prawa do emerytury, podczas gdy właściwa wykładnia powinna prowadzić do przyjęcia, iż waloryzacja składek i kapitału (nie zaś emerytury) powinna nastąpić do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, co w konsekwencji doprowadziło do niewłaściwego zwaloryzowania emerytury na dzień 1 marca 2009 r., nie zaś na czerwiec 2015r.

Mając na uwadze powyższe ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji poprzez ustalenie ubezpieczonemu emerytury z zgodnie z jego wnioskiem. Nadto domagał się zasądzenia od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Ubezpieczony uznał stanowisko Sądu I instancji zawarte w uzasadnieniu wyroku za błędne. Przywołując treść art. 108 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej wskazał, że sposób obliczenia emerytury określony w tym przepisie odnosi się tylko i wyłącznie do tych ubezpieczonych, którzy po przyznaniu emerytury określonej w art. 24 lub 24a u. o e.r. FUS kontynuowali ubezpieczenie, natomiast odwołujący się nabył emeryturę na podst. art. 27 u. o e.r. FUS, z tego względu przepis ten nie powinien mieć zastosowania w niniejszym stanie faktycznym. Nie będą miały zatem zastosowania do niego zasady polegające na doliczeniu do ustalonej już emerytury kwoty składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, zaś jego emerytura powinna zostać wyliczona na zasadach wynikających z art. 26 u. o e.r. FUS. Na poparcie swego stanowiska przywołał wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 stycznia 2013 r., sygn. akt III AUa 1086/12 zgodnie z którym art. 55 ustawy nie stanowi samodzielnej podstawy przyznania emerytury, umożliwia jedynie ustalenie najbardziej korzystnej wysokości świadczenia przyznanego na podstawie art. 27. Umożliwia on ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach według reguł obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (tj. na zasadach art. 26), o ile osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu 60/65 lat życia i wystąpiły z wnioskiem o świadczenie po dniu 31 grudnia 2008 r., a emerytura obliczona w myśl art. 26 okaże się wyższa niż obliczona zgodnie z art. 53). Brak jest jakichkolwiek argumentów za przyjęciem tezy, że w takim wypadku do ponownego ustalenia wysokości świadczenia w przypadku dalszego kontynuowania zatrudnienia będą miały zastosowanie wyłącznie normy określone w art. 108 w/w ustawy. Artykuł 108 ustawy regulujący sposób przeliczenia świadczeń odnosi się do emerytur określonych w art. 24 i 24a. Przepis ten nie zawiera odesłania do przeliczenia emerytury ubezpieczonych, którzy uzyskali to prawo na podstawie art. 27 i mieli ją jedynie obliczoną zgodnie z art. 55 ustawy.

W ocenie apelującego błędne posiłkowanie się przez organ rentowy zasadami przeliczania świadczenia określonymi w art. 108 ustawy o e.r. FUS spowodowało zastosowanie tablic średniego dalszego trwania życia GUS ustalonych dla wieku ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury czyli tablicę z 2015 r. dla wieku 71 lat i 11 miesięcy. Prawidłowa subsumpcja powinna natomiast polegać na zastosowaniu reguł określonych w art. 26 ust. 1 i 6 w. o e.r. FUS, bowiem jeśli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny przy zastosowaniu wieku przejścia na emeryturę ubezpieczonego. Organ winien był zatem zastosować tablicę średniego dalszego trwania życia GUS z 2008 r. dla jego wieku wynoszącego 71 lat i 8 miesięcy i tym samym obliczyć wysokość emerytury w oparciu o wskaźnik wynoszący 150,1 nie zaś 161,80, co tym samym oprowadziło do zniżenia wysokości świadczenia.

Ubezpieczony wskazał dalej, że organ dokonał błędniej wykładni art. 55a w zw. z art. 55 i art. 26 w zw. z art. 25 ustawy o e.r. FUS poprzez przyjęcie, że na emeryturę można przejść tylko jeden raz w życiu zaś kontynuowanie ubezpieczenia po nabyciu prawa do emerytury może prowadzić tylko do jej waloryzacji i podwyższenia z tytułu dalszego opłacania składek (na zasadach wynikających z art. 108 ustawy), co w konsekwencji doprowadziło do niezastosowania reguł obliczania emerytury określonych w w/w przepisach. Na emeryturę można przechodzić kilkakrotnie, co winno prowadzić do jej ponownego wyliczenia na dzień przyznania prawa do emerytury tj. na dzień 1 lipca 2015 r. ZUS Odział

w B. ponadto winien był dokonać waloryzacji składek i kapitału zgromadzonego na koncie na czerwiec 2015 r., nie zaś waloryzacji przyznanej mu emerytury wskaźnikami waloryzacyjnymi wynikającymi z art. 88 i 89 u. o e.r.FUS, co w konsekwencji doprowadziło przyznania mu emerytury w niższej wysokości (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 25 czerwca 2015 r. III UK 198/14, w wyroku z dnia 20 stycznia 2005 r., I UK 120/04, OSNP 2005/16/257, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 25 maja 2016 r., sygn. akt III AUa 1050/15). Emerytura obliczana podst. art. 55a w zw. z art. 55 w zw. z art. 26 i 25 w. o e.r.FUS jest emeryturą wyliczaną na nowo, z tego względu waloryzacji powinien podlegać kapitał początkowy i zewidencjonowane składki na moment złożenia wniosku, nie zaś obliczona wcześniej emerytura. Zgodnie z art. 25 waloryzacja składek (nie emerytury) winna nastąpić do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego przysługuje wypłata świadczenia (czyli do czerwca 2015 r.). Wskazując na powyższe ubezpieczony wniósł o uwzględnienie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna, gdyż nie zawiera zarzutów skutkujących koniecznością zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku.

Przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie jest kwestia wysokości emerytury ubezpieczonego S. B. określoną decyzjami organu rentowego z dnia 17 września 2015 r. i z dnia 19 października 2015 r.

Przypomnieć należy, że ubezpieczony, urodzony dnia (...), w dniu 6 marca 2009 r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego zaznaczając w formularzu wniosku, iż nie wnosi o jej obliczenie według nowych zasad. Wskazał również okres od dnia 1 stycznia 1989 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. do obliczenia podstawy wymiaru tego świadczenia. Decyzją z dnia 23 marca 2009 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do świadczenia od dnia 1 marca 2009 r. Emerytura obliczona została według reguł określonych w art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość emerytury ustalona została na kwotę 4.384,98 zł (poza sporem).

Ubezpieczony w dniu 11 grudnia 2009 r. złożył wniosek o obliczenie wysokości emerytury według nowych zasad. Wniosek ten został rozpoznany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją odmowną z dnia 16 grudnia 2009 r. (pozwany odmówił przyznania emerytury na podstawie art. 26 w zw. z art. 55 ustawy FUS).

W rozpoznaniu odwołania od powyższej decyzji Sąd Okręgowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 11 maja 2010 r. w sprawie VI U 412/10 skargę o wznowienie, zawartą w odwołaniu, przekazał organowi rentowemu do rozpoznania w trybie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. zaś postępowanie w pozostałym zakresie zawiesił. Organ rentowy decyzją z dnia 7 lipca 2010 r. – wydaną na podstawie art. 114 ustawy FUS – utrzymał w mocy decyzję z dnia 23 marca 2009 r. wskazując w jej uzasadnieniu, że po uprawomocnieniu decyzji nie zostały przedłożone nowe dowody, nie ujawniono okoliczności istniejących przed wydaniem tej decyzji mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości.

Odwołanie od decyzji z dnia 7 lipca 2010 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oddalił wyrokiem z dnia 29 marca 2011 r. w sprawie VIU 2021/10.

Kolejnym postanowieniem z dnia 14 lutego 2011 r. Sąd umorzył postępowanie w sprawie VI U 412/10.

Okoliczności bezsporne.

Przypomnieć należy również, że wnioskiem z dnia 27 lipca 2015 r. (wpływ do ZUS dnia 28 lipca 2015 r.) S. B. wniósł o przeliczenie emerytury w oparciu o art. 55a i art. 110a ustawy emerytalnej i wybranie wariantu korzystniejszego. We wniosku ubezpieczony wskazał, że po otrzymaniu emerytury kontynuował ubezpieczenie emerytalno – rentowe do dnia 31 marca 2011 r. W załączeniu wniosku przedłożył zaświadczenie ZUS Rp – 7 za lata 2009 – 2011.

Decyzją z dnia 18 sierpnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył od dnia 1 lipca 2015 r. emeryturę wnioskodawcy przyjmując do ustalenia jej podstawy przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie

społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wysokość tego świadczenia wyniosła 5.849,96 zł (decyzja k. 31 – 32 a.e.).

Kolejną decyzją z dnia 17 września 2015 r. pozwany przyznał skarżącemu prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2015 r. obliczając jej wysokość w oparciu o art. 26 w zw. z art. 55 (nie zaś jak wskazał Sąd I instancji na podstawie art. 55a) ustawy FUS. Kwota zwaloryzowanego kapitału wyniosła 789.421,10 zł, składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 198.976,39 zł, średnie dalsze trwanie życie 200 miesięcy. Tak obliczona emerytura ustalona została na kwotę 5.746,34 i jako świadczenie mniej korzystne zostało zawieszona.

Ubezpieczony, co jest niesporne, odwołał się od powyższej decyzji zarzucając pozwanemu nieuwzględnienie okresu opłacania składek po przyznaniu świadczenia. Niespornym jest, że pozwany decyzją z dnia 19 października 2015 r. przeliczył emeryturę zwiększając ją o kwotę wynikającą z podzielenia składek zaewidencjonowanych na koncie po dniu ponownego ustalenia emerytury do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury z uwzględnieniem ich waloryzacji, przez średnie dalsze trwanie życia tj. 161,80 miesięcy ustalone dla wieku skarżącego w dniu złożenia tego wniosku (15 października 2015 r.). Po ponownym ustaleniu wysokość emerytury wyniosła 6.071,19 zł.

Wnioskodawca zakwestionował sposób wyliczenia jego emerytury przez organ rentowy w decyzjach z dnia 17 września i z dnia 19 października 2015 r. wskazując na treść art. 26, art. 25 i art. 55 ustawy FUS.

Kwestią wymagającą wyjaśnienia było zatem to, czy wysokość emerytury w systemie zdefiniowanej składki winna być ustalona z uwzględnieniem wartości zwaloryzowanego kapitału początkowego i zwaloryzowanych składek do końca miesiąca czerwca 2015 r., jak tego oczekuje wnioskodawca, czy też do końca lutego 2009 r., jak przyjął organ rentowy.

Przypomnieć należy, iż zgodnie z regulacją zawarta w art. 27 ust 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: 1) osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3; 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a. Zgodnie z art. 27 ust 3 pkt 1 ustawy emerytalnej, wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych w okresie do dnia 31 grudnia 1947 r. wynosi co najmniej 65 lat.

Stosownie do treści art. 55 ustawy emerytalnej, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Ubezpieczony, co jest w sprawie niesporne, urodził się przed dniem 1 stycznia 1949 r. (dnia 25 października 1943 r.) warunki do nabycia prawa do emerytury spełnił w dniu 25 października 2008 r., wniosek o przyznanie świadczenia złożył w dniu 6 marca 2009 r., po osiągnięciu wieku emerytalnego podlegał ubezpieczeniom społecznym do dnia 31 marca 2011 r. spełnił wszystkie przesłanki z art. 55 ustawy emerytalnej uprawniające do przeliczenia wysokości emerytury zgodnie z art. 26 tej ustawy. Podkreślić przy tym należy, iż możliwość zastosowania przeliczenia z art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej, warunkowało ustalenie, że emerytura wyliczona na podstawie art. 53 jest niższa niż wyliczona na podstawie art. 26 tej ustawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego analizując treść art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie można mieć wątpliwości co do tego, że ustalenie wysokości emerytury stosownie do reguł określonych w art. 26 winno być dokonywane wg miesiąca złożenia wniosku o emeryturę w wieku powszechnym, skoro ustawodawca nakazuje porównać wysokość tak ustalonej emerytury z jej wyliczeniem na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej. Wyliczenie emerytury w systemie zdefiniowanego świadczenia (art. 53) dokonywane jest na miesiąc złożenia wniosku o przyznanie prawa do emerytury (art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej). Uregulowanie to współgra z treścią przepisów art. 25 i art. 26 ustawy emerytalnej. Zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od

którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. (ust 1).

W myśl przepisu art. 26 ust 1 ustawy emerytalnej, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Domaganie się przez ubezpieczonego ustalenia wysokości emerytury w sposób określony w art. 26 według daty złożenia wniosku o przeliczenie świadczenia a nie o prawo do emerytury, jest sprzeczne z normatywnymi zasadami obliczania wysokości świadczenia wynikającymi z powołanych przepisów. Ubezpieczony, co należy raz jeszcze podkreślić, nabył prawo do emerytury od dnia 1 marca 2009 r. Zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określająca wysokość należnej skarżącemu emerytury, wydana na skutek złożenia przez ubezpieczonego wniosku dnia 28 lipca 2015 r. (k. 27 a.e.) nie może zostać uznana jako nowe świadczenie - nie ustanowiła prawa do nowego świadczenia, lecz przelicza w inny, odmienny, bardziej korzystny dla skarżącego sposób przyznane mu uprzednio, mocą wcześniejszej decyzji pozwanego, świadczenie. Z uwagi na powyższe brak jest podstaw, by podstawą obliczania emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 30 czerwca 2015 r. Nie jest również zrozumiałe domaganie się przez skarżącego przyjęcia do obliczenia wysokości świadczenia dalszego trwania życia według wskaźnika 150,1 miesiąca. W dniu złożenia wniosku o emeryturę (marzec 2009 r.) S. B. ukończył 65 lat i 4 miesiące, a nie 71 lat i 8 miesięcy. Średnie dalsze trwanie życia – zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 25 marca 2008 r. (Monitor Polski Nr 26, poz. 259) wyniosło 200,00 miesiąca. I tyle organ rentowy przyjął obliczając ponownie wysokość świadczenia decyzją z dnia 19 września 2015 r. Zgodnie z treścią art. 26 ust. 6 przywołanej wyżej ustawy, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek, o którym mowa w art. 24 ust. 1, 1a i 1b oraz w 27 ust. 2 i 3. S. B. urodził się w (...) r. a zatem – w myśl art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy – jego powszechny wiek emerytalny to 65 lat. Dalsze trwanie życia zgodnie z przywołanym wyżej Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 25 marca 2008 r. wyniosło zatem 202,7 miesiąca, a zatem było mniej korzystne niż przyjęte przez organ rentowy z daty wniosku o emeryturę (świadczenie byłoby niższe). Przeliczając wysokość emerytury na zasadzie art. 108 ustawy FUS pozwany zastosował tabele dalszego trwania życia określone w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 26 marca 2015 r. (Monitor Polski z 2015 r. poz. 296) - i zastosował wskaźnik 161,8 miesięcy dla wieku 71 lat i 11 miesięcy. Pozwany przyjął, że wniosek o doliczenie składek zaewidencjonowanych na koncie po przyznaniu emerytury zgłoszony został w październiku 2015 r. (dopiero w odwołaniu od decyzji z dnia 17 września 2015 r. skarżący wyartykułował, że domaga się ich doliczenia). Gdyby przyjął, że wniosek taki został złożony w lipcu 2015 r. gdy ubezpieczony ukończył 71 lat i 9 miesięcy (a nie 71 lat i 8 miesięcy), to dla tego wieku dalsze trwanie życia to 163,1 miesięcy (ubezpieczony w odwołaniu od decyzji z 19 września 2015 r. błędnie wskazał 163,7 miesięcy). Przy niekwestionowanej wysokości składek zaewidencjonowanych i zwaloryzowanych po nabyciu prawa do emerytury do 31 marca 2011 r. w wysokości 52560,96 zł wysokość emerytury skarżącego byłaby niższa i wyniosłaby 6.068,86 zł [5746,34 tj. wysokość emerytury obliczonej na podstawie art. 26 w zw. z art. 55 FUS w decyzji z dnia 17 września 2015 r. + (52560,96:163,1)]. Przy przyjęciu dalszego trwania życia 163,7 miesięcy wysokość emerytury byłaby jeszcze niższa.

Mylnym jest przeświadczenie ubezpieczonego, że organ rentowy przyznał mu prawo do nowego świadczenia i że w związku z powyższym winien obliczyć jego wysokość w sposób przez niego wskazany. Decyzja pozwanego w swej istocie nie konstituowała dla skarżącego prawa do nowego świadczenia (nowej emerytury) lecz określała jedynie nową wysokość przyznanego mu już uprzednio oraz wypłaconego (decyzją z dnia 23 marca 2009 r.) świadczenia. Z nowym świadczeniem (nową emeryturą) mamy do czynienia wówczas, gdy ubezpieczony nabywa prawo do emerytury w oparciu o nowe zasady, nową podstawę prawną czyniącą go uprawnionym do przedmiotowego świadczenia. Podkreślić ponownie należy, że wydając zaskarżoną decyzję z 17 września 2015 r. pozwany organ rentowy jedynie ponownie ustalił wysokość należnego dotychczas skarżącemu świadczenia. Zastosowany art. 26 w zw. z art. 55 ustawy FUS

stanowił nową podstawę ustalenia wysokości świadczenia, nie zaś podstawę do przyznania nowego świadczenia- bowiem świadczenie w swej istocie pozostało niezmienione- nadal jest emeryturą powszechną.

W przypadku przeliczenia emerytury nie dochodzi do zmiany okoliczności leżących u podstaw jej przyznania. Zatem mimo przeliczenia wysokości świadczenia, data od której ubezpieczonemu przysługuje emerytura jak również data od której przysługuje wypłata przedmiotowego świadczenia jest tożsama – powyższe określenia odnoszą się bowiem do daty w której ubezpieczony nabył prawo do emerytury oraz do daty, w której przedmiotowe świadczenie zostało mu wypłacone po raz pierwszy.

Zatem skoro odwołujący się zdecydował się na nabycie prawa do emerytury w systemie zdefiniowanej składki, to wysokość emerytury winna zostać określona tak jak tego dokonał organ rentowy na datę ustalenia ryzyka emerytalnego - tj. z uwzględnieniem zwaloryzowanego kapitału początkowego i zwaloryzowanych składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczeniowym do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym nastąpiła wypłata emerytury – tj. do końca lutego 2009 r.

Rację ma wnioskodawca, że art. 108 ustawy emerytalnej dotyczy ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r. Skoro jednak wolą wnioskodawcy jest otrzymywanie emerytury w systemie zdefiniowane składki to konsekwencją jest zastosowanie przywołanego przepisu prawa do doliczenia do wysokości świadczenia składek nieuwzględnionych na datę istnienia ryzyka emerytalnego - tj. składek odprowadzonych przez ubezpieczonego w okresie późniejszym (po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego), z uwagi na jego dalsze zarobkowanie i następnie zwaloryzowanych. Zarobki uzyskane przez wnioskodawcę na skutek dalszego pozostawania w stosunku pracy oraz zarobkowania zostały prawidłowo uwzględnione przez organ rentowy oraz znalazły wyraz w wydanej przez organ rentowy decyzji (wnioskodawca nie kwestionował ich wysokości). Emerytura w systemie zdefiniowanej składki ustala się tylko raz (albo w dniu nabycia prawa albo w dniu realizacji ryzyka – rozwiązania stosunku pracy, a następnie może być już tylko powiększona w przypadku dalszego opłacania składek, w sposób podany w art. 108 ustawy emerytalnej. Za nietrafny uznać w związku z tym należy pogląd wnioskodawcy zawarty w apelacji, że artykuł ten nie znajduje zastosowania w jego przypadku. Pozwany, wbrew twierdzeniom skarżącego, nie waloryzował w decyzji z dnia 19 października 2015 r. wysokości emerytury na zasadach określonych w art. 88 i 89 FUS lecz zwaloryzował zaewidencjonowane składki za okres od przyznania emerytury do 31 marca 2011 r.

Konsekwentnie, wobec obliczenia świadczenia na podstawie art. 26 w zw. z art. 55, jej przeliczenie poprzez uwzględnienie składek zewidencjonowanych na koncie po nabyciu świadczenia, może odbywać się na wyłącznie zasadzie art. 108 ustawy FUS. Błędny jest również pogląd ubezpieczonego, że każdorazowo przeliczenie emerytury winno odbywać się na podstawie art. 26 jak i to, że na emeryturę w wieku powszechnym można przechodzić wielokrotnie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny oddalił apelację, jako bezzasadną, stosownie do art. 385 k.p.c.

SSA Lucyna Ramlo SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń